

Plan for trygt og godt skolemiljø

Skoleåret 2023-24

Lisa Aisato

Illustrasjon: Lisa Aisato

Innhold

Innhold	1
Forord	2
Trygt og godt skolemiljø	3
Retten til et trygt og godt skolemiljø	3
Hva kjennetegner et trygt og godt skolemiljø?	4
Et trygt skolemiljø:	4
Et godt skolemiljø:	4
Trygt og godt skolemiljø på Bogafjell skole	5
Mål, verdier og visjon	5
Nulltoleranse	5
Skolens arbeid for å fremme et trygt og godt skolemiljø	6
Inkluderende undervisning	6
Klasseledelse	7
Sosial og emosjonell kompetanse	7
Trivselsfremmende og forebyggende tiltak	8
Aktivitetsplikten	9
Plikt til å følge med	10
Plikt til å gripe inn	10
Plikt til å varsle	11
Plikt til å undersøke	11
Plikt til å sette inn tiltak og evaluere	12
Aktivitetsplan og dokumentasjonsplikt	13
Skjerpet aktivitetsplikt - når voksne krenker barn	14
Vedlegg	15
Aktiviteter og tiltak på skolenivå (Vedlegg 1)	15
Aktiviteter og tiltak på trinn-/klassenivå (Vedlegg 2)	17
Aktiviteter og tiltak på elevnivå (Vedlegg 3)	18

Forord

Elevene på Bogafjell skole skal kjenne seg trygge på skolen, slik at de trives og kan ha de beste forutsetninger for god læring. Det er målet vårt. Vi har en enkel visjon: «Levende Skole». Visjonen vår skal gjennomsyre arbeidet med elevenes faglige og sosiale læring.

Vi vektlegger å skape et godt og inkluderende skolemiljø – uten mobbing, trakassering, diskriminering eller andre former for upassende oppførsel. Nulltoleranse for krenkelser forebygget at mobbing får utvikle seg.

Alle ansatte må være observante og følge godt med for å kunne avdekke og forebygge krenkende atferd. Personalet har plikt til å gripe inn overfor krenkende atferd, og vi skal løse saker der vi avdekker krenkende atferd på best mulig måte for de involverte.

Opplæringsloven kapittel 9A -2 slår fast: «Alle elevar har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, trivsel og læring». Denne planen gir en føring for hvordan vi skal arbeide med dette. Alle i personalet må være kjent med innholdet i kapittel 9A i Opplæringsloven.

Overordnet del av Læreplanen fremhever at skolen skal *utvikle et inkluderende fellesskap som fremmer helse, trivsel og læring for alle* (fra kap 3.1, *Et inkluderende læringsmiljø*):

«Et raust og støttende læringsmiljø er grunnlaget for en positiv kultur der elevene oppmuntres og stimuleres til faglig og sosial utvikling. Føler elevene seg utrygge, kan det hemme læring. Trygge læringsmiljøer utvikles og opprettholdes av tydelige og omsorgsfulle voksne, i samarbeid med elevene. **De ansatte på skolen, foresatte og elevene har sammen ansvar** for å fremme helse, trivsel og læring, og for å forebygge mobbing og krenkelser. I arbeidet med å utvikle et inkluderende og inspirerende læringsmiljø skal mangfold anerkjennes som en ressurs.»

Dette handler også om trygg og god klasseledelse. På Bogafjell skole skal elever og foreldre oppleve lærere og andre ansatte som trygge og tydelige voksne som bryr seg – *fordi alle elevene er våre*. Inge Eidsvågs ord fra boka *Læreren* (Cappelen 2000) står seg fortsatt godt over 20 år etter at de ble skrevet:

«Når eleven møter læreren den første skoledagen, er det ett spørsmål som lyser gjennom hennes blick: Er du glad i meg?»

Bogafjell skole 01.06.23

Jørgen Slyk, rektor

Trygt og godt skolemiljø

Retten til et trygt og godt skolemiljø

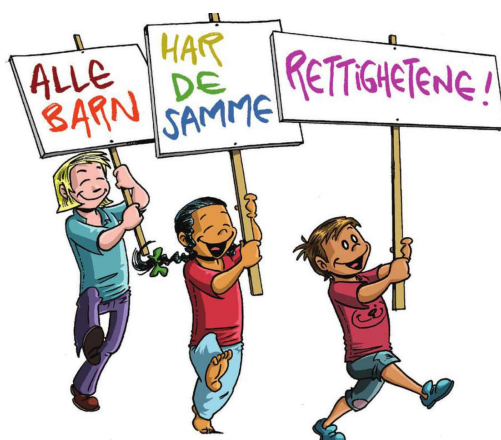
I [Opplæringslovens kapittel 9A-2](#) heter det at: “*Alle elever har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, trivsel og læring*”. Skolen skal ha nulltoleranse mot alle former for krenking og jobbe aktivt og kontinuerlig for å sikre elevenes opplevelse av å ha det trygt og godt. Ved mistanke om eller kjennskap til at en elev *ikke* har det trygt og godt, plikter skolen å handle umiddelbart. Skolen skal undersøke saken grundig og sette inn tiltak når det er nødvendig.

Retten til et trygt og godt skolemiljø handler om mer enn bare mobbing. Det handler også om opplevelsen av å være en betydningsfull del av fellesskapet. I Læreplanens overordnede del står det at: “*Skolen skal utvikle inkluderende fellesskap som fremmer helse, trivsel og læring for alle. Et raust og støttende læringsmiljø er grunnlaget for en positiv kultur der elevene oppmuntres og stimuleres til faglig og sosial utvikling. Et systematisk arbeid er avgjørende for å skape et trygt og godt skolemiljø*”.

Gjennom sin daglige praksis skal skolen legge til rette for et inkluderende skolemiljø hvor alle elever opplever å høre til i det sosiale fellesskapet og i læringsfellesskapet. Samtidig skal skolen arbeide aktivt for at ingen skal oppleve utenforskap og mobbing. I nyere forskning forstås mobbing ofte som det motsatte av tilhørighet:

«Mobbing av barn og unge er handlinger fra voksne og/eller barn og unge som hindrer opplevelsen av å høre til, å være en betydningsfull deltaker i fellesskapet og muligheten til medvirkning»

Lund, Helgeland, Kovac

Hva kjennetegner et trygt og godt skolemiljø?

Et trygt skolemiljø:

At et skolemiljø er trygt, handler om elevens opplevelse.

Fysisk trygghet handler om å ha trygge omgivelser. Dette handler om de fysiske inne- og uterommene, men også om hverdagens forutsigbare struktur og rammer. Voksne kan legge til rette for fysisk trygghet gjennom elevenes plassering i klasserom, garderobe, i overganger og forflytninger.

Relasjonell trygghet handler om å være trygg på de andre elevene og de voksne på skolen. Barn og unges trygghet og selvfølelse bygges gjennom kjærlighet, omsorg og bekreftelser. Trygge voksne er forutsigbare og viser gjennom handling at de ser og liker elevene.

Emosjonell trygghet handler om at barn og unge har behov for å erfare at følelser, tanker og oppfatninger kan uttrykkes og bli møtt med forståelse. Hvordan elevens følelser blir møtt er essensielt for deres opplevelse av om den voksne er til å stole på.

Kulturell trygghet handler om å oppleve at man hører til i fellesskapet. Voksne anerkjenner ulike måter å være sammen på ved å vise interesse og nysgjerrighet for elevens ulike erfaringer, familie og kultur. Det unike den enkelte bringer med seg er viktige bidrag til skolens fellesskap.

Et godt skolemiljø:

At et skolemiljø er godt, handler om at elevens behov blir møtt.

Tilhørighet betyr å kjenne at man hører til et sted, og at dette stedet er godt å komme til. For å oppleve å høre til, må elevene bli akseptert for den de er og være en naturlig del av fellesskapet.

Å bidra i fellesskapet betyr å kunne dele med andre, eller gjøre noe bra for de andre. Lærere kan legge til rette for at elevene blir viktige for hverandre gjennom aktiviteter som inviterer til samarbeid, støtte og det å få til ting sammen.

Mestring oppøves når elever trener på å sette seg mål, arbeide mot målene, fullføre oppgaver og avslutte med tilfredshet. Å få til oppgavene sine, gir en opplevelse av kontroll. Evne til selvkontroll er viktig i samhandling med andre.

Selvstendighet og autonomi fremmes ved å la elevene ta ansvar for egne tanker, følelser og handlinger. Når elever er trygge på sin egen verdi, styrkes toleransen for andre elever. Arbeid med oppgaver som oppleves meningsfulle kan styrke motivasjonen og strekke ambisjonsnivået.

Trygt og godt skolemiljø på Bogafjell skole

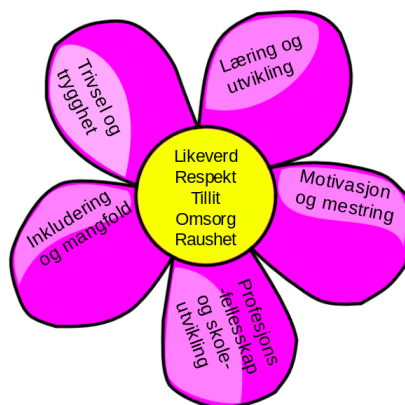
Mål, verdier og visjon

På Bogafjell skole har vi et overordnet mål om at alle elevene skal ha et trygt og godt klasse- og skolemiljø. Et inkluderende læringsmiljø skal være preget av verdiene **likeverd, respekt, tillit, omsorg og raushet**:

- Alle skal føle seg verdsatt og respektert for den man er.
- Alle skal kjenne seg inkludert i fellesskapet.
- Alle skal få utfordringer i tråd med egne ferdigheter og forutsetninger.

Skolens visjon er å være en “Levende skole”. I visjonen heter det blant annet at:

Trivsel og trygghet gir gode vekstvilkår. Som “Levende skole” vektlegger vi derfor trivselsskapende tiltak og gode rutiner og sier nei til mobbing og krenkende adferd.

Nulltoleranse

Skolen har nulltoleranse mot krenking. Krenkende atferd er en fellesbetegnelse for alle former for atferd som uoverlagt eller tilsiktet rammer andre mennesker fysisk eller psykisk. I Opplæringsloven §9a-3 nevnes eksempler på alvorlige krenkelser som mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Skolen skal også ha nulltoleranse for mindre alvorlige krenkelser, og hverken direkte handlinger eller indirekte krenkelser, som utestenging, isolering og baksnakking, skal tolereres.

Krenkende atferd kan også være enkeltstående handlinger eller ytringer om for eksempel utseende, funksjonsevne, etnisitet, seksuell orientering mm. Hva som oppleves som krenkende vil variere ut fra den enkeltes erfaringer og bakgrunn. Ord eller handlinger som i utgangspunktet ikke er ment å være krenkende, vil derfor likevel kunne oppfattes slik. Hva som er en krenkelse skal tolkes vidt, men ikke slik at alle kritiske utsagn eller uenigheter er krenkelser. Skolens oppgave er også å lære elever å tenke kritisk og å respektere andres meninger og overbevisninger.

Skolens arbeid for å fremme et trygt og godt skolemiljø

Opplæringslovens kapittel 9A-3 slår fast at: *“Skolen skal forebygge brot på retten til eit trygt og godt skolemiljø ved å arbeide kontinuerleg for å fremje helsa, trivselen og læringa til elevane”*. På Bogafjell skole har vi felles rutiner og faste aktiviteter både på skole-, trinn-/klasse- og elevnivå for å skape trivsel, forebygge mobbing og annen trakassering, og fremme et trygt og godt skolemiljø for den enkelte elev og hele klassefellesskapet.

Inkluderende undervisning

“Et raust og støttende læringsmiljø er grunnlaget for en positiv kultur der elevene oppmuntres og stimuleres til faglig og sosial utvikling. I arbeidet med å utvikle et inkluderende og inspirerende læringsmiljø skal mangfold anerkjennes som en ressurs (..) Elevmedvirkning må prege skolens praksis. Elevene skal både medvirke og ta medansvar i læringsfellesskapet som de skaper sammen med lærerne hver dag” (LK20, Overordnet del 3-1)

Gjennom inkluderende undervisning fremmer vi opplevelsen av tilhørighet og mestring for alle elever. På Bogafjell legger vi til rette for læring og utvikling gjennom å bruke strategier for hvordan alle elever kan mestre på sitt nivå. Dette innebærer blant annet å:

- bruke rike og åpne oppgaver som krever refleksjon og tenking
- planlegge for varierte arbeidsmåter som kan forsterke positiv samhandling og tilhørighet
- legge til rette for samarbeidsoppgaver hvor elevene finner løsninger i dialog med hverandre
- ha en praksis som fremmer en kollektiv vi-følelse blant elevene

Klasseledelse

Det er interaksjonene mellom menneskene i et klasserom som skaper læringsmiljøet i klassen. God klasseledelse er avgjørende, da lærerens evne til å **etablere relasjoner, strukturere undervisningen** og **lede elevgruppa** har betydning for hvilket læringsmiljø som får etablere seg (T. Nordahl). God klasseledelse fremmer elevenes tilhørighet, trivsel og læring, samtidig som det kan forebygge utenforskap, mobbing, vold og trakassering.

På Bogafjell skole handler god klasseledelse om:

- **Strukturell ledelse:** Å etablere rutiner og skape ro og orden gjennom tydelige standarder, god organisering og tidsstyring samt positiv håndtering av elevatferd.
- **Relasjonell ledelse:** Å bygge klassekultur for trivsel og læring gjennom gode relasjoner i et klasserom hvor det er lov til å feile, og hvor elevene opplever lærestoffet som relevant.
- **Læringsledelse:** Å lede elevene i læringsprosessen gjennom tydelige læringsmål, klare sammenhenger mellom mål og læringsaktivitet, tilbakemeldinger som stimulerer til videre læring, rom for deltakelse, dialog og refleksjon.

(Pianta & Hamre)

Trygge voksne, gode relasjoner og felles regler og rutiner er viktige prinsipper for å skape et positivt skolemiljø fundamentert på gjensidig respekt og toleranse (Respekt-programmet). På Bogafjell skole:

- vektlegger vi gode relasjoner mellom lærer og elev, og elevene imellom
- er vi autoritative klasseledere
- inntar læreren klasserommet før elevene
- hilser vi på hver enkelt elev i døra når de kommer om morgenen (blikkontakt)
- har vi felles regler og håndhever disse likt
- har vi felles rutiner for oppstart og avslutning av timene

Sosial og emosjonell kompetanse

På skolen arbeider vi kontinuerlig for å ruste elevene for livet gjennom å utvikle deres faglige, sosiale og emosjonelle kompetanse. Vi bruker blant annet programmet “Mitt Valg”, et livsmestringsprogram med fokus på sosial og emosjonell læring, psykisk helse og kritisk tenkning. Programmet bygger på empati og respekt og handler om å ta gode valg for seg selv og andre, med mål om å:

- bygge relasjoner og vennskap
- håndtere tanker og følelser
- sette grenser for seg selv og respektere andres grenser
- etablere gode levevaner
- utvikle god psykisk helse

På Bogafjell skole er “Mitt valg” en integrert del av opplæringen på alle trinn:

- Vi har timeplanfestet “Mitt valg”
- Vi bruker leker og øvelser fra “Mitt valg” som trening og variasjon i skolehverdagen
- Vi integrerer “Mitt valg” i tverrfaglig temaarbeid når det er naturlig

Trivselsfremmende og forebyggende tiltak

Opplevelsen av å tilhøre et fellesskap er den viktigste forutsetningen for trivsel og læring. I tillegg til det daglige arbeidet i klasserommet, har vi faste tiltak for å fremme trivsel og bygge fellesskap blant elevene. Noen av disse er:

Lekeledere: Lekeleder er elever som bidrar til et bedre samhold og et tryggere skolemiljø, gjennom organisert aktivitet i friminuttene. Lekelederne har ansvar for faste aktiviteter og leker i skolegården i storefri hver dag. Elever fra 4. trinn og oppover kan bli lekeledere. Det velges nye lekeledere hvert halvår.

Fadderordning: Elevene på 6. trinn er faddere for elevene på 1. trinn. Ved skolestart har fadderne et særlig ansvar for at de nye førsteklasingene skal føle seg trygge på skolen og i skolegården. Det er faste "fadderfriminutt" en-to ganger i løpet av uka og ulike aktiviteter gjennom skoleåret, som f.eks. lesestunder, spill- og leketimer, tur/uteskole, juleverksted mm.

Felles opplevelser: Felles aktiviteter og opplevelser på tvers av klasser og trinn styrker samholdet mellom elevene og legger grunnlag for identitet og tilhørighet. På Bogafjell skole er BlimE-dansen, fellessamlinger i aulaen, ekskursjoner, aktivitetsdager, Bokvake, Solidaritetsaksjonen og Omvendt julekalender eksempler på slike felles, miljøfremmende aktiviteter.

Uteskole: Uteskole som læringsarena gir rom for aktiv og variert undervisning og innbyr til trivsel, fellesskap og samspill elevene imellom. Uteskole vil dermed kunne ivareta skolens prinsipper om en inkluderende og tilpasset opplæring og være en arena hvor elevenes faglige og sosiale læring naturlig går hånd i hånd. På Bogafjell skole har vi jevnlig utekoledager på alle trinn.

Rutiner for tilsyn ute: På Bogafjell skole har vi en stor skolegård som innbyr til lek og varierte aktiviteter. Skolegården omkranser hele skolebygget og består av lekeapparater, baner for ballspill og skogsområder. En stor skolegård kan oppleves uoversiktlig og utrygg. For at alle elevene skal ha det trygt og godt i friminuttene, har småskolen og mellomtrinnet friminutt på ulike tidspunkt. Skolegården er inndelt i soner hvor elevene kan oppholde seg, og det er en fast fordeling av de ulike banene. Før skolen begynner om morgenen og i alle friminutt er det voksne (lærere og miljøveiledere) som har tilsyn i skolegården etter en fast plan.

Når vi har tilsyn:

- er vi først ute og sist inn
- bruker vi gul vest for å være synlige
- beveger vi oss i hele sonen
- er vi vennlige og imøtekommende
- oppmuntrer vi til og setter i gang lek og aktivitet
- oppsøker vi områder hvor det er lett å skjule seg (blindsoner), f.eks. i skogen eller i ganger/garderober

- holder vi et ekstra øye med sårbare elever som er særskilt utsatt for utestenging, mobbing eller å havne i konflikter
- griper vi inn overfor uønsket atferd og språkbruk samt brudd på skolens ordensregler

Årshjul for forebyggende og trivselsfremmende tiltak:

- Aktiviteter og tiltak på skolenivå (Vedlegg 1)
- Aktiviteter og tiltak på trinn- og klassenivå (Vedlegg 2)
- Aktiviteter og tiltak på elevnivå (Vedlegg 3)

Aktivitetsplikten

Formålet med aktivitetsplikten er å sikre at skolene handler raskt og riktig når en elev ikke har det trygt og godt på skolen.

Skolens aktivitetsplikt er delt i fem delplikter. Alle som arbeider på skolen har plikt til å *følge med, gripe inn* og *varsle* hvis de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Skolen har videre plikt til å *undersøke* saken og *sette inn egnede tiltak* som sørger for at eleven får et trygt og godt skolemiljø. Rektor har det overordnede ansvaret for at dette blir gjort.

Aktivitetsplikten innebærer også at skolen skal sørge for *elevenes medvirkning*. Dette gjøres ved at involverte elever blir hørt, og at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i skolens arbeid. Skolen må ta hensyn til barnets beste i alle vurderinger og handlinger for å oppfylle aktivitetsplikten. Det er elevens egne opplevelser som er viktige, og rettighetene påvirkes ikke av årsaken til hvorfor eleven ikke har det trygt og godt.

Skolen har plikt til å informere elevene og foreldrene om rettighetene i forhold til trygt og godt skolemiljø, om skolens aktivitetsplikt og den muligheten som foresatte/elever har til å melde videre til Statsforvalteren. På Bogafjell skole informerer vi alle foreldre på foreldremøtene om høsten og legger ut informasjon på skolen sin hjemmeside.

Plikt til å følge med

Alle skolens ansatte har plikt til å følge med på at elevene har et trygt og godt skolemiljø. For sårbare elever har vi en skjerpet plikt til å følge med. Sårbarhet kan for eksempel være knyttet til elevens religion, seksuelle orientering, kjønnsuttrykk eller funksjonsevne, men også til atferds- eller sosioemosjonelle vansker, eller forhold ved elevens familie og hjemmesituasjon.

Plikten innebærer at de ansatte er årvåkne og aktivt observerer hvordan elevene agerer hver for seg og seg imellom. Å følge med er en forutsetning for at en skal få mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har det trygt og godt. Ansatte skal ha en lav terskel for å bry seg om og med hva elevene driver med.

På Bogafjell skole følger vi med slik:

- Vi har lav terskel for å bry oss om hva elevene driver med.
- Vi identifiserer og er bevisste på blindsoner og overganger.
- Vi tar ansvar, er aktive og årvåkne, og går ikke forbi.
- Vi har gode rutiner for tilsyn og en skriftlig oversikt over hvem som til enhver tid skal ha tilsyn i skolegårdens ulike soner
- Vi håndterer konflikter/problematferd med en gang, og handler helst i forkant, før episoder eskaleres.
- Vi tar aktivt kontakt med elever som er alene.
- Vi vet hvem de sårbare elevene er og følger ekstra godt med på disse i friminuttene og i overgangssituasjoner.
- Kontaktlærer har jevnlig samtaler med sårbare elever for å sjekke om de opplever å ha et godt skolemiljø.
- Kontaktlærer har utviklingssamtaler med foresatte og elev to ganger i året.
- Kontaktlærer har elevsamtaler med alle elevene minst to ganger i året.
- Vi gjennomfører månedlige trivselsundersøkelser for samtlige elever på alle trinn
 - [Trivselsundersøkelse](#)
 - [Trivselsundersøkelse for de minste](#)
- Vi gjennomfører elevundersøkelsen fra Udir på 5.-7. trinn hvert år.
- Skolemiljøet er fast sak i elevråd og på møtene i skolens FAU.
- Ressursgruppa har ukentlige møter og følger spesielt med på sårbare elever.

Plikt til å gripe inn

Alle voksne har plikt til å gripe inn så langt som mulig for å stanse krenkelser. Plikten til å gripe inn er knyttet til krenkelser den ansatte selv er vitne til og som fortsatt pågår. Ofte vil det handle om umiddelbart å stanse negativ oppførsel eller en utfrysningssituasjon, eller stanse og irettesette elever som krenker andre elever verbalt.

Plikten begrenser seg til inngrep som er mulige for den ansatte å gjennomføre, både av hensyn til elevene og seg selv. Hva som er mulig å gjennomføre for de som arbeider på skolen, må derfor vurderes ut fra hensynet til dem og elevene. Grensen for å gripe inn er at den ansatte ikke skal stå i fare for å skade seg selv eller krenke noen av elevene for å stanse situasjonen.

Rektor skal sørge for at de ansatte vet hvordan de skal gripe inn. Skolen skal ha jevnlig FOMA-kurs (Forebygging og mestring av aggresjon og vold) for å bidra til at de ansatte kan føle seg trygge på hvordan atferd forebygges og håndteres, lovlig, trygt og med respekt.

På Bogafjell skole griper vi inn slik:

- Vi stopper negativ atferd på en tydelig og respektfull måte.
- Vi henvender oss til den enkelte elev - i stedet for til hele gruppa.
- Vi bruker få ord.
- I noen tilfeller kan det være behov for å gripe inn fysisk, for eksempel ved å skille elever som slåss. I slike tilfeller må ikke den ansattes fysiske maktbruk gå lenger enn det som er tillatt.

Den som griper inn melder fra til kontaktlærer. En enkelt-hendelse trenger ikke oppleves som alvorlig der og da, men på denne måten får kontaktlærer en samlet oversikt og kan bedre se hele bildet rundt eleven.

Plikt til å varsle

Rektor skal sikre at alle som jobber i skolen, raskt varsler dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø.

Alle ansatte har plikt til å varsle ved mistanke om eller kjennskap til at elever ikke har et trygt og godt skolemiljø. Terskelen for å varsle skal være lav. At en elev sier fra at han/hun ikke opplever å ha det trygt og godt på skolen, oppfyller kravet til at den ansatte har "kjennskap".

Meld fra til rektor om henvendelsen så fort en mottar meldingen, eller så fort en har mistanke om at en elev ikke har det trygt og godt. Bekymringsmeldinger fra foresatte varsles rektor samme dag.

Rektor skal varsle skoleeier i alvorlige tilfeller. Alvorlige tilfeller kan være at ansatte krenker elever, digital mobbing på tvers av skoler, når flere elever har krenket en enkeltelev, eller i saker der skolen over tid ikke har klart å løse saken.

På Bogafjell skole varsler vi slik:

- Når en ansatt får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har det trygt og godt, skal dette varsles skriftlig i e-post til rektor samme dag. Rektor loggfører varslene og informerer ressursgruppa på ukentlig møter.
- I tillegg til skriftlig varsel via e-post, kan bekymringen og igangsetting av videre undersøkelser drøftes med rektor/avdelingsleder/sosiallærer.
- Kontaktlærer informerer elevens foresatte om bekymringen (dersom den er varslet av andre enn foreldrene), og om prosessen videre.

Plikt til å undersøke

Skolen skal undersøke alle saker der det er mistanke om, eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Undersøkelsene skal iverksettes straks.

Skolen må benytte ulike og varierte måter å undersøke på. Situasjonen må belyses ved å hente inn nok informasjon til å kunne avdekke hva som har skjedd, og om en eller flere elever opplever at skolemiljøet ikke er trygt og godt. Undersøkelsene har som formål å få frem fakta om en situasjon, bakgrunnen for elevenes opplevelse og hvilke forhold i elevens omgivelser som påvirker hvordan eleven har det på skolen.

Det viktigste i undersøkelsen er at vi snakker med de elevene det angår. Elevens stemme er viktig og skal alltid høres. Eleven skal få snakke med en person han/hun er trygg på og har tillit til. Rektor må sikre at alle involverte elever blir hørt.

På Bogafjell skole undersøker vi slik:

- For å få frem elevens opplevelse, forhold i omgivelsene og fakta i saken må vi ha samtale med eleven, andre involverte og foresatte
- Samtaleskjema kan brukes i samtale med [elever](#) og [foresatte](#)
- Vi bruker systematisk observasjon, elevsamtaler, trivselsundersøkelser og sosiogram når det er hensiktsmessig.

Undersøkelsene skal være grunnlaget for å sette i verk effektive tiltak. Analyse av resultatene blir derfor viktig. Alle undersøkelser skal skrives inn i [Grunnlag for dokumentasjonsplikten](#). Skjemaet arkiveres i Public360.

Plikt til å sette inn tiltak og evaluere

Dersom undersøkelsene og analysen av disse viser at eleven ikke har et trygt og godt skolemiljø, skal det settes inn egnede tiltak som sørger for at eleven får et trygt og godt skolemiljø.

Det er elevens egen opplevelse som er avgjørende for om retten er oppfylt. Tiltakene må tilpasses den konkrete saken, og det er derfor viktig at tiltakene settes inn på bakgrunn av en grundig undersøkelse. Tiltakene skal være konkrete og bygge på faglige skønnsvurderinger. Tiltak settes inn både på individ-, gruppe- og systemnivå. Tiltakene skal være lovlige. Sanksjoner skal være i tråd med ordensreglementet til Sandnes kommune.

Plikten til å sette inn tiltak varer inntil eleven har et trygt og godt skolemiljø. Det innebærer at skolens plikt løper så lenge eleven opplever at skolemiljøet ikke er trygt og godt. Tiltakene skal drøftes og evalueres med eleven, foresatte og andre involverte parter. Det er viktig at elevens stemme blir hørt.

På Bogafjell skole setter vi inn tiltak og evaluerer slik:

- Forslag til tiltak blir drøftet med elev og foresatte.
- Kontaktlærer utarbeider en [aktivitetsplan](#) i samarbeid med andre involverte lærere, eventuelt rektor/avdelingsleder/sosiallærer.
- Kontaktlærer er ansvarlig for at tiltakene iverksettes og gjennomføres
- Aktivitetsplaner drøftes på trinnmøtet hver uke
- Evalueringsskjema med elev og foresatte gjennomføres etter omtrent 4 uker. Vi bruker [evalueringsskjema](#).

- På bakgrunn av evalueringen blir det enighet om hvorvidt aktivitetsplanen skal avsluttes eller ikke. Dersom eleven opplever å ha det trygt, kan planen avsluttes. Dersom eleven fremdeles ikke har det trygt og godt på skolen, skal det lages ny aktivitetsplan med tiltak.
- Nye tiltak og evalueringsmøter blir avtalt, helt til eleven har det trygt.

Rektor følger opp at tiltakene blir gjennomført og evaluert.

Dersom foresatte eller elev mener at skolen ikke har gjort nok for å stoppe krenkelser, kan saken meldes til Statsforvalteren. Før en melder saken til Statsforvalteren må en ha tatt opp saken med rektor, og det må ha gått minst en uke fra saken ble tatt opp.

Aktivitetsplan og dokumentasjonsplikt

En aktivitetsplan er dokumentasjon på hvordan skolen oppfyller aktivitetsplikten. Skolen har et krav om å opprette og iverksette en aktivitetsplan for tiltak som settes inn i en sak.

Skolen bruker Sandnes Kommune sine maler i dokumentasjonen:

- Grunnlag for dokumentasjonsplikten
- Aktivitetsplan
- Evaluering av aktivitetsplan

Malene ligger i mappen “Trygt og godt skolemiljø” på trinnets fellesdisk.

Aktivitetsplanen og evalueringen skal arkiveres og sendes hjem (dokument ut) i Public 360.

Krenker/mobber og foresatte er ikke juridiske parter i saken. Den som er klaget inn i saken skal få informasjon om dette. Vedkommende elev/foresatt har krav på å komme med sin versjon (kontradiksjon). Dette skal dokumenteres.

Vi skriver ikke navn på andre barn i aktivitetsplaner. Vi bruker begrep som utøvende elev, mobber eller krenker. Anonymisering må ikke gå utover forståelsen av problemet.

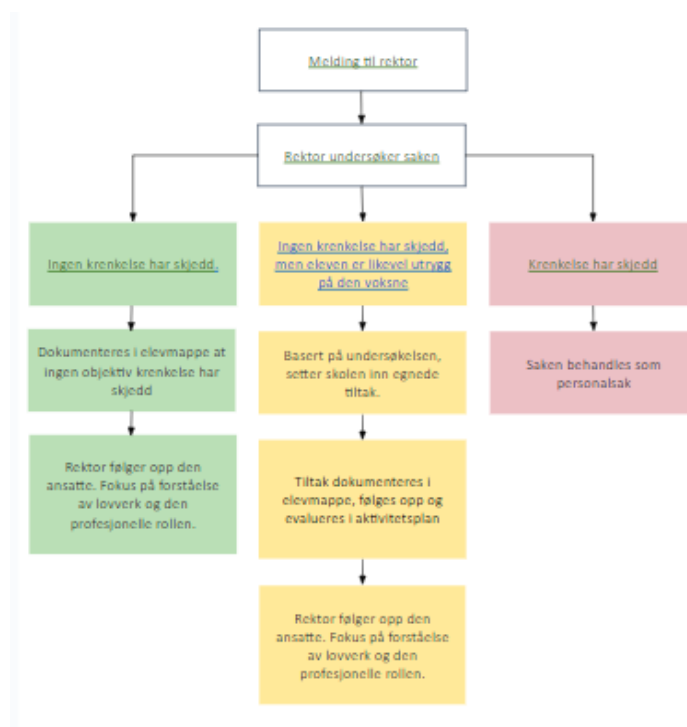

Skjerpet aktivitetsplikt - når voksne krenker barn

Ifølge Opplæringsloven §9a-5 har ansatte i skolen en skjerpet aktivitetsplikt dersom en voksen krenker barn. Skjerpet aktivitetsplikt innebærer at dersom en ansatt får mistanke om eller kjennskap til at en annen ansatt krenker en elev, skal vedkommende varsle rektor samme dag. Rektor informerer skolesjefen. Dersom det er en i ledelsen ved skolen som står bak krenkelsene, skal skoleeier varsles direkte av den som fikk mistanke om eller kjennskap til krenkelsene. Undersøkelse og tiltak skal settes i verk. Det er viktig å høre på eleven sin oppfatning av situasjonen, på samme måte som det er viktig å høre på den ansatte. Kravet om at saken skal håndteres raskt, må ikke gå ut over en forsvarlig prosess.

Videre saksgang etter varslingen:

- Rektor undersøker saken gjennom samtale med elev, foresatte, den ansatte og andre involverte.
- Rektor informerer den ansatte om videre saksgang.
- Dersom undersøkelsen viser at ingen krenkelse har skjedd:
 - Dokumentasjon på at ingen objektiv krenkelse har skjedd arkiveres i elevens mappe i P360.
 - Rektor følger opp den ansatte
- Dersom undersøkelsen viser at ingen krenkelse har skjedd, men at eleven likevel er utrygg på den voksne:
 - Det settes inn egnede tiltak basert på undersøkelsen (aktivitetsplan)
 - Rektor følger opp den ansatte
- Dersom undersøkelsen viser at en krenkelse har skjedd:
 - Saken behandles som personalsak

Vedlegg

Aktiviteter og tiltak på skolenivå (Vedlegg 1)

Tid	Aktivitet/tiltak	Hensikt	Organisering	Ansvar
Innen medio juni	Evaluering av skolens planer, med særlig vekt på Virksomhetsplan og Plan for trygt og godt skolemiljø		Evalueres av skolens ledelse innen utgangen av april. Evalueres deretter i personalet og av SU og SMU, som har fått innspill fra FAU og elevråd.	Rektor
Ved skolestart	Gjennomgang av skolens Plan for trygt og godt skolemiljø og Virksomhetsplanen i personalet	Etablere felles forståelse, reaksjoner og holdninger i personalet i forhold til regler og normer ved skolen.	Gjennomgås på planleggingsdagene i august. Følges opp i fellestid for personalet gjennom året	Rektor
Ved skolestart	Tema "God skolestart"	Etablere gode rutiner og sikre trygghet og trivsel for alle elever tidlig i skoleåret.	Fokus på planleggingsdagene og de første skoledagene. Gjennomgang av ordensregler og 9A i alle klasser.	Ledelsen og undervisningspersonalet. Kontaktlærer/ Rektor
August	Forsterket tilsyn i alle friminutt	Økt trygghet og trivsel i friminuttene	Den første uka av skoleåret.	Ledelsen og undervisningspersonalet
September	Informere foresatte om elevenes rettigheter og skolens aktivitetsplikt ifølge Opplæringslovens kap. 9A	Gi nødvendig informasjon, legge til rette for et godt skole-hjem samarbeid	Informasjon på høstens foreldremøter, samt legge ut skriftlig info på hjemmesiden	Rektor
Hele året, oppstart september	Lekeledere i storefri	Positive aktiviteter i friminuttene for å styrke fellesskap og forebygge mobbing	Elever fra 4. - 7. trinn velges som lekeledere for et halvt år om gangen	Sosiallærer
Hele året, månedlige møter	Elevråd	Sørge for god kontakt mellom klassene og skoleledelsen. Styrke fellesskapet mellom elevene. Medvirkning i skolemiljøet.	Elevrådsmøter, en representant fra hver klasse på 2. - 7. trinn	Ledelsen og lærer med ansvar for elevrådet.
Hele året, månedlige styremøter	FAU	Holde FAU orientert, legge til rette for åpenhet, dialog og samarbeid	Rektor informerer om skolemiljøet og annen relevant info uten å	Rektor

			komme i konflikt med taushetsplikten	
Hele året, egen møtekalender	SU og SMU	Holde SU/SMU orientert, legge til rette for åpenhet, dialog og samarbeid	Rektor informerer om skolemiljøet og annen relevant info uten å komme i konflikt med taushetsplikten	Rektor
Hele året, ukentlige møter	Ressursgruppe	Informasjon og drøfting av tiltak overfor elever ift faglige og sosiale utfordringer. Oversikt, kontinuitet og samarbeid i forhold til sårbare elever.	Ressursgruppa består av rektor, avdelingsledere, skole/SFO, sosiallærer, spes.ped. koordinator, og helsesykepleier. PPT-kontakt deltar hver andre/tredje uke. Kontaktlærer deltar når hensiktsmessig	Rektor og hele teamet
november/ desember	Foreldreundersøkelsen fra udir	Få informasjon om hvordan foresatte opplever skolen og skolemiljøet inkl SFO.	Undersøkelsen sendes ut elektronisk til en foresatt per elev. Resultatet danner grunnlag for evaluering og evt endringer av planer/rutiner.	Rektor
november/ desember	Elevundersøkelsen fra Udir	Få informasjon om hvordan elevene opplever skolen og skolemiljøet.	Undersøkelsen gjennomføres elektronisk på 5. - 7. trinn. Resultatet danner grunnlag for evaluering og evt endringer av planer/rutiner. I samarbeid med elevene og lærerne velger man ut 2-4 satsningsområder. I tillegg evalueres undersøkelsen av SU og SMU.	Rektor og kontaktlærerne

Aktiviteter og tiltak på trinn-/klassenivå (Vedlegg 2)

Tid	Aktivitet/tiltak	Hensikt	Ansvar	Evaluering
Ved skolestart	Tema "God skolestart"	Etablere gode rutiner og sikre trygghet og	Lærerne på trinnet	Evalueres av lærerne på trinnet etter endt

	<p>Gjennomgang av ordensregler og 9A i alle klasser.</p> <p>Lage egne trivselsregler på klasse-/trinnivå</p>	<p>trivsel for alle elever tidlig i skoleåret. Sikre at alle elevene kjenner til innholdet i Opplæringslovens kap. 9A</p>	<p>Rektor/ kontaktlærer</p> <p>Kontaktlærer</p>	<p>temaperiode, samt ved planlegging av skolestart påfølgende skoleår.</p> <p>Bør også evalueres i klassene, evt i elevråd.</p>
Hele året	<p>Tett samarbeid og dialog mellom lærerne på trinnene og avdelingsleder.</p> <p>Sosiallærer og skolens ressursgruppe kobles inn ved behov.</p>	<p>For å sikre kontinuerlig og god oversikt over det enkelte klassemiljø, samt forebygge mobbing og utenforskap og sørge for et godt og trygt klassemiljø.</p>	<p>Avdelingsledere og lærere som rapporterer til rektor</p>	
Hele året	<p>Arbeid med klassemiljø.</p> <p>Utarbeide og implementere klasseregler.</p>	<p>Skape et positivt og trygt klassemiljø og et godt læringsmiljø. Legge til rette for å utvikle sosial kompetanse hos elevene. Forebygge mobbing.</p>	<p>Kontaktlærer i samarbeid med elevene.</p>	<p>Kontinuerlig av lærer og elever i samarbeid.</p>
Hele året	<p>Arbeid med "Mitt valg"</p>	<p>Utvikle sosial og emosjonell kompetanse</p>	<p>Kontaktlærer</p>	<p>Trinn/ledelsen</p>
Første uke i hver måned	<p>Enkel trivselsundersøkelse i klassene</p>	<p>Kartlegge klassemiljøet ved å se på relasjoner. Elevene fyller ut elektronisk</p>	<p>Kontaktlærer, ved behov involveres flere, eks skolens ressursgruppe</p>	<p>Umiddelbart etter undersøkelsen.</p>
Hele året, med start i august	<p>Fadderordning: Elevene i 6. klasse er faddere for nye 1.klassinger. De store skal ta seg ekstra godt av de små, gjøre aktiviteter sammen, faglig og sosialt.</p>	<p>Skape et trygt og godt læringsmiljø. De store elevene lærer å ta ansvar, se andres behov. De minste elevene skal bli kjent på skolen, med regler og kultur.</p>	<p>Kontaktlærere for 1. og 6.klasse.</p>	<p>På overføringsmøter hver vår. Gjøres av lærerne.</p>
Hele året	<p>Uteskole: Samarbeid og utarbeide en plan på hvert trinn. Aktivitetene organiseres klassevis og/eller på trinn ut fra hensiktsmessighet.</p>	<p>Skape et trygt og godt læringsmiljø gjennom ulike aktiviteter og læringsoppdrag i naturen.</p>	<p>Kontaktlærere/ timelærere</p>	<p>Årlig ved gjennomgang av skolens Virksomhetsplan. Gjøres av skolens ledelse og på trinn.</p>

Hele året	Vennegrupper på 1. trinn, evt på 2. og 3. trinn	Elevene skal bli bedre kjent med hverandre og hverandres foreldre. Utvikle godt klassemiljø. Forebygge mobbing		Foreldre/ kontaktlærer
Juni	Innskoling for nye 1. klasser	Informasjon til foresatte. Våre nye 1. klassinger blir kjent med skolen og lærerne.	Skolens ledelse og lærerne på nye 1. trinn.	Av ledelsen og involverte lærere umiddelbart etter arrangementet.

Aktiviteter og tiltak på elevnivå (Vedlegg 3)

Tid	Aktivitet	Hensikt	Ansvar
Høst og vår	Elevsamtaler: Elevsamtalene gjennomføres i forkant av utviklingssamtalene, og kan danne grunnlaget for disse.	Skape en trygg relasjon mellom lærer og elev. Undersøke og følge med på elevens trivsel og læring.	Kontaktlærer
Høst og vår	Utviklingssamtaler	Legge til rette for en åpen dialog og god relasjon mellom lærer, elev og foresatte. Samarbeid og dialog om elevens læringsmiljø og faglige og sosiale læring.	Kontaktlærer
Hele året	Sosiallærerfunksjonen	Være tilgjengelig for elever som har behov for å snakke med en voksen. Foresatte kan også ta direkte kontakt med sosiallærer/skolens ledelse.	Sosiallærer Skolens ledelse
Hele året	Helsesykepleier	Være tilgjengelighet for elever/foreldre som trenger råd/hjelp. Foresatte kan også ta direkte kontakt med helsesykepleier.	Helsesykepleier Skolens ledelse
Gjennom året	Skolen følger faste rutiner ved mottakelse av nye elever.	Eleven skal bli godt mottatt og føle seg velkommen og trygg.	Skolens ledelse og kontaktlærer.